

بازگشت اسرائیل
به عصر تهدیدات کلاسیک

منصور براتی

کارشناس مسائل
اسرائیل

پاسخ موشکی -پهپادی ایران به مناطق مختلف اسرائیل اولین تهدید مستقیم یک دولت مستقل (Sovereign State) علیه اسرائیل پس از حملات موشکی سال ۱۹۹۱ دولت صدام حسین به شمار می آید. درباره تاکتیکی و نمادین بودن ماهیت حملات حکومت وقت عراق در ماه‌های ژانویه و فوریه ۱۹۹۱ بسیار خواننده و شنیده ایم، اما پاسخ مستقیم ایران را می توان از این جهت دارای اهمیت دانست که در واکنش به یک حمله مستقیم اسرائیلی به ساختمان کنسولگری ایران در دمشق انجام پذیرفت. در واقع پس از جنگ یوم کیبور ۱۹۷۳ این نخستین رویارویی کلاسیک در سطح نظامی میان رژیم اسرائیل و یک دولت دیگر است. درگیری های حزب الله لبنان، گروه های فلسطینی و... با این رژیم همگی در سطح فروعی ارزیابی می شود، بنابراین حمله موشکی -پهپادی ایران را می توان به نوعی بازگشت اسرائیل به «عصر تهدیدات کلاسیک» دانست. حمله ایران ۵۱ سال پس از جنگ یوم کیبور به دولت های مختلف جهان به ویژه کشورهایی که سابقه مخاصمه با رژیم اسرائیل را دارند، نشان داد که نفوذ موشکی به درون قلمرو اسرائیل توسط دولت ها غیرممکن نیست. این رویداد در ۶ ماهگی عملیات طوفان الاقصی در هفتم اکتبر از سوی دیگر ثابت می کند که ارتش و دستگاه های امنیتی اسرائیل (به رغم برخورداری از اشرف و قدرت بالا) نفوذناپذیر نیستند و آسیب زدن به اسرائیل از طریق نظامی امری ممکن است. از سوی دیگر پاسخ نظامی ایران در ۱۳ آوریل ۲۰۲۴ حاکی از این است که تقابل ایران و اسرائیل به طور کامل از سطح «درگیری در منطقه خاکستری» با خواست دو طرف عبور کرده و به سطح درگیری مستقیم رسیده است. بدین معنا که تا پیش از حمله اول آوریل ۲۰۲۴ به کنسولگری ایران در دمشق، دو طرف از درگیری مستقیم نظامی خودداری کرده بودند و اقدامات مستقیم آنها در سطح خرابکاری و عملیات مخفی باقی مانده بود. نفس رسیدن موشک ها و پهپادهای ایرانی به درون قلمرو اسرائیل به رغم شکل گیری یک ائتلاف دفاعی متشکل از بریتانیا، ایالات متحده و فرانسه برای رویارویی با حمله ایران، یک موفقیت مهم و راهبردی به حساب می آید. وارد شدن خسارت و گرفتن تلفات نیز اگر چه معیار مهمی برای ارزیابی موفقیت حملات نظامی است، اما به عنوان معیاری تکمیلی باید به تحلیل اضافه شود. گذشته از اینکه واکنش احتمالی اسرائیل به این حمله چه می تواند باشد، روند افزایش تنش ها میان تهران و تل آویو و عبور چندین باره اسرائیل از خط قرمزهای ایران (به ویژه در قالب انتقام گیری از مؤثران بیت المقدس، تل آویو، بلندی های جولان و جنوب اسرائیل فعال شد. دلیل به صدا درآوردن این آژیرها، فعال شدن سامانه های پدافندی اسرائیل برای هدف گرفتن موشک ها و پهپادهای ایران بود. ظاهراً برخی گروه های مورد حمایت ایران در منطقه نظیر حزب الله لبنان، گروه های مقاومت در عراق و سوریه و حوثی های یمن نیز در این حمله شرکت کردند و پهپادها و موشک هایی را به سمت اسرائیل شلیک کردند. آنطور که رسانه های غربی ادعا می کنند، جنگنده های اسرائیلی، آمریکایی و بریتانیایی بیشتر پهپادهای ایرانی را بر فراز خاک عراق و سوریه سرنوگن کرده اند. سخنان سرلشکر باقری در خصوص حمله اخیر ایران بیان کننده این عبارت است که حمله ایران «آسیب قابل توجهی» به دو هدف در منطقه جبل الشیخ مشرف به بلندی های جولان و پایگاه هوایی اسرائیل در جنوب سرزمین های اشغالی وارد کرد. ظاهراً اردن نیز در رهگیری پهپادهای ایرانی مشارکت کرده است. اما در صورتی که اسرائیل بخواهد واکنشی نشان دهد، آن واکنش چه خواهد بود؟

اسرائیل دو گزینه پیش روی خود دارد: گزینه نخست حمله به متحدان و نیروهای مورد حمایت ایران در لبنان، سوریه، عراق و یمن و گزینه دوم هدف قرار دادن خاک ایران است. کابینه جنگی اسرائیل اجازه واکنش به پاسخ ایران را صادر کرده است اما باید توجه داشت که واکنش اسرائیل تا حدی تحت تاثیر درک کابینه اسرائیل از خطر درگیری آشکار با ایران، میزان حمایت ایالات متحده از پاسخ و درک کابینه از حمایت عمومی مردم اسرائیل از تشدید تنش با ایران خواهد بود. اگر

عکس: دفتر نخست وزیر اسرائیل

نگاه
هممیهناسرائیل واکنش
نشان خواهد داد؟بررسی چگونگی تغییر قواعد رویارویی
میان تهران و تل آویو در دو هفته گذشته

آرمین منتظری

دبیر گروه بین الملل و دیپلماسی

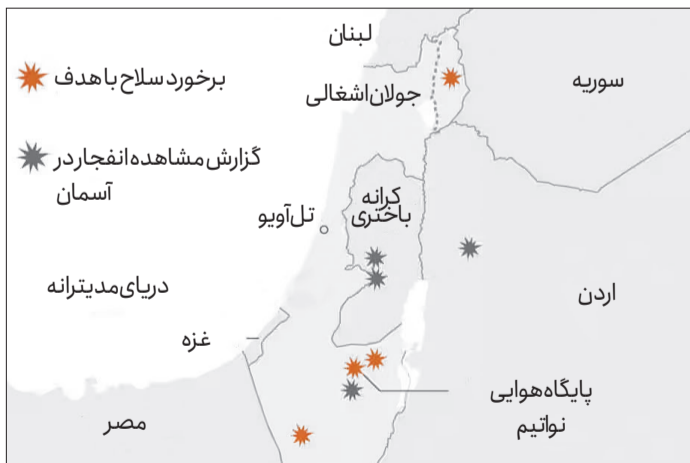
اگر اسرائیل تصمیم بگیرد حمله به خاک ایران را مدنظر قرار دهد و به سایت های پرتاب موشک و زیرساخت های مرتبط با پاسخ بامداد یکشنبه ایران حمله کند، به لحاظ لجستیک هوایی با مشکلاتی مواجه خواهد بود و برای رفع این مشکلات به همکاری ایالات متحده نیاز خواهد داشت. علاوه بر این، چنین حمله ای مسلماً در یک دور نمی تواند به صورت کامل انجام شود. البته آمریکا اعلام کرده که در هیچ حمله ای علیه ایران مشارکت نخواهد کرد. حملات هوایی اسرائیل به اهداف مرتبط با ایران در سوریه معمولاً در حملات جداگانه علیه اهداف خاص انجام می شود. اسرائیل ممکن است یک کمپین چندروزه و شدید را صورت دهد که هدفش منهدم کردن چند هدف به صورت متوالی باشد.

همچنین این امکان وجود دارد که اسرائیل در واکنش به پاسخ

اسرائیل تصمیم به اجرا کردن گزینه اول بگیرد، ممکن است شاهد حملات هوایی شدید به نیروهای مورد حمایت ایران در لبنان، سوریه و عراق باشیم. حتی ممکن است بار دیگر اسرائیل نیروهای سپاه را هدف قرار دهد و حتی حمله ای مشابه حمله قبلی به کنسولگری ایران در سوریه صورت دهد. حتی این امکان وجود دارد که اسرائیل علیه حوثی های یمن نیز وارد عمل شود.

اگر اسرائیل تصمیم بگیرد گزینه دوم، یعنی حمله به خاک ایران را مدنظر قرار دهد و به سایت های پرتاب موشک و زیرساخت های مرتبط با پاسخ بامداد یکشنبه ایران حمله کند، به لحاظ لجستیک هوایی با مشکلاتی مواجه خواهد بود و برای رفع این مشکلات به همکاری ایالات متحده نیاز خواهد داشت. علاوه بر این، چنین حمله ای مسلماً در یک دور نمی تواند به صورت کامل انجام شود. البته آمریکا اعلام کرده که در هیچ حمله ای علیه ایران مشارکت نخواهد کرد. حملات هوایی اسرائیل به اهداف مرتبط با ایران در سوریه معمولاً در حملات جداگانه علیه اهداف خاص انجام می شود. اسرائیل ممکن است یک کمپین چندروزه و شدید را صورت دهد که هدفش منهدم کردن چند هدف به صورت متوالی باشد.

همچنین این امکان وجود دارد که اسرائیل در واکنش به پاسخ

منبع: واشنگتن پست

موقعیت نامطمئن اردن

قرار داده است. در شش ماه گذشته، مقامات اردن با صدای بلند خواستار آتش بس در غزه برای جلوگیری از تشدید درگیری و تبدیل آن به یک جنگ منطقه ای فراگیر شده اند. اردن، با اقتصاد شکننده، جمعیت عظیم پناهندگان فلسطینی و آنهایی که به شهروند اردنی تبدیل شده اند و موقعیت جغرافیایی نامطمئنش، چیزهای زیادی برای از دست دادن دارد. به رغم اینکه اردن متحد سرسخت ایالات متحده است و از کمک های نظامی و اقتصادی قابل توجه آمریکا بهره مند است اما هنوز هم با نارضایتی شدید مردم خود در مورد صلح سرد چنددهه ای

طوقا نصیرت

کارشناس خاورمیانه
شورای آتلانتیک

حمله تلافی یوانیه ایران به اسرائیل به دلیل اقدام اسرائیل در هدف قرار دادن کنسولگری ایران در سوریه، اردن را در موقعیت خطرناکی

ایران، حملات شدیدی را در عمق خاک لبنان صورت دهد. در چنین حالتی ممکن است مواضع حزب الله لبنان در دره بقاع هدف قرار گرفته و یا حتی عملیات های زمینی محدودی علیه مواضع حزب الله انجام شود تا این پیام مخابره شود که تهاجم نظامی تهران به اسرائیل می تواند باعث حمله گسترده اسرائیل به لبنان شود.

و اما در خصوص عراق باید به این نکته توجه کرد که اسرائیل در سال ۲۰۱۹ حملات هوایی محدودی را در عراق انجام داد تا به نیروهای مورد حمایت ایران در آنجا آسیب برساند، اما پس از مخالفت های آمریکا با این اقدام به واسطه اثرات زیانباری که می توانست برای ثبات عراق داشته باشد، این حملات را متوقف کرد. اگر اسرائیل بخواهد تنش را افزایش دهد، ممکن است به رغم اینکه برخی گروه های مورد حمایت ایران در جریان پاسخ ایران به اسرائیل مشارکت داشتند، اقداماتی صورت دهد و حمایت آمریکا از این اقدام را نیز جلب کند.

گزینه های نظامی اسرائیل برای واکنش نشان دادن، به نیروی هوایی و هوایمهای بدون سرنشین و موشک های بالستیک جریکو II و III محدود می شود. این موشک ها در پاسخ به حملات موشک های اسکاد عراق به اسرائیل در طول جنگ خلیج فارس در سال ۱۹۹۱ توسعه یافتند. اسرائیل هنوز این سامانه های بالستیک را در جنگ مستقر نکرده است اما ممکن است از آنها به عنوان بخشی از واکنش خود استفاده کند. اسرائیل همچنین موشک های کروز دارد که از زمین، هوا و دریا پرتاب می شوند.

اگر اسرائیل تصمیم بگیرد واکنش خود را مستقیماً علیه ایران صورت دهد، آن وقت میزان حمایت آمریکا و سایر کشورها از این اقدام اسرائیل است که می تواند نشان دهد آیا بحران فراتر از درگیری ایران و اسرائیل خواهد رفت یا خیر. بنابراین واکنش آمریکا و کشورهای حامی اسرائیل به چنین اقدامی بسیار اهمیت خواهد داشت. تا به اینجای کار آمریکا از اسرائیل خواسته و واکنشی به پاسخ ایران نشان ندهد. بلافاصله پس از آغاز پاسخ ایران به اسرائیل، مقامات ایران با صراحت تمام هشدار دادند که اگر آمریکا یا هر کشور دیگری در منطقه در واکنش احتمالی اسرائیل به پاسخ ایران مشارکت کنند، تبدیل به اهدافی مشروع برای ایران خواهد شد. بنابراین این احتمال وجود دارد که آمریکا پشت درهای بسته و به طور

با اسرائیل دست و پنجه نرم می کند. طی چند ساعت پس از آغاز حمله ایران، اردن حریم هوایی خود را بست و گزارش ها حاکی از آن است که به موضع خود مبنی بر رهگیری پهپادها یا موشک های ایرانی که از حریم هوایی این کشور عبور می کردند، عمل کرده است. ویدئوهایی در رسانه های اجتماعی از انفجارها در آسمان امان و بقایای آنچه که به نظر می رسد یک موشک ایرانی در حال سقوط بود، منتشر شد. یکی از توثیقات به درستی تفسیری رایج در میان برخی از اردنی ها از وقایع آن چند ساعت نشان می دهد: «پادشاه اردن برای محافظت از اسرائیل، موشک هایی را به سوی شهروندان شلیک کرد.» کمتر کسی است مخالف این امر باشد که اردن نباید اجازه دهد که ایران از خاکش برای حمله به اسرائیل استفاده کند، اما دیدگاه بسیاری از محافل این است که پادشاهی هاشمی از اسرائیل در برابر ایران «محافظت»